

HARBIY XIZMATCHILARNING LIDERLIK QOBILIYATLARI VA ULARNING JAMOAVIY ISHDAGI O'RNI

Hakimov Izzat Nusratulloevich

Oriental universiteti

2- bosqich magistranti

Annotatsiya: Tezisdagi harbiy xizmatchilarning liderlik qobiliyatlari va ularning jamoaviy ishdagi o'rni tahlil qilinadi. Harbiy xizmatda liderlik nafaqat jismoniy kuch, balki strategik fikrlash, muloqot, motivatsiya va jamoaviy ishga yondashuv kabi ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. Jamoaviy ishning samaradorligi liderlarning qobiliyatlariga bog'liq bo'lib, ular jamoani birlashtirish, muammolarni hal qilish va stressli vaziyatlarda qo'llab-quvvatlash orqali o'z rolini bajaradilar. Ushbu tadqiqot harbiy xizmatchilarning liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish usullarini ham ko'rib chiqadi va bu jarayonning harbiy tashkilotlar uchun ahamiyatini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Harbiy xizmatchilar, Liderlik qobiliyatlari, Jamoaviy ish, Motivatsiya, Muloqot, Strategik fikrlash.

Kirish.

Liderlik harbiy xizmatda muhim rol o'ynaydi. Harbiy xizmatchilar nafaqat jismoniy kuch va tayyorgarlik bilan, balki liderlik qobiliyatlari bilan ham ajralib turishlari kerak. Ushbu maqolada harbiy xizmatchilarning liderlik qobiliyatlari va ularning jamoaviy ishdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Liderlik qobiliyatlari – bu insonning boshqalarni ilhomlantirish, yo'naltirish va boshqarish qobiliyatidir. Harbiy xizmatchilar uchun liderlik qobiliyatlari quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi: Harbiy vaziyatlar tezda o'zgarishi mumkin, shuning uchun liderlar tez va samarali qarorlar qabul qilish qobiliyatiga ega bo'lishlari zarur. Bu, ayniqsa, jangovar sharoitlarda muhimdir. Samarali muloqot liderlikning ajralmas qismidir. Harbiy xizmatchilar o'z fikrlarini aniq va ravshan ifodalashlari, shuningdek, jamoa a'zolarining fikrlarini tinglashlari kerak. Liderlar jamoa a'zolarini ilhomlantirish va motivatsiya berish qobiliyatiga ega bo'lishlari lozim. Bu, o'z navbatida, jamoaning samaradorligini oshiradi. Harbiy liderlar strategik fikrlash qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak. Ular vaziyatni tahlil qilib, uzoq muddatli maqsadlarni belgilashlari zarur. Liderlar jamoa a'zolari orasida hamjihatlikni ta'minlash va ularni bir maqsadga yo'naltirishga qodir bo'lishi kerak.

Harbiy xizmatda jamoaviy ish juda muhimdir. Harbiy operatsiyalar ko'pincha jamoa sifatida bajariladi va har bir a'zo o'z vazifasini bajarishi talab etiladi. Harbiy xizmatchilarning liderlik qobiliyatlari jamoaviy ishda quyidagi jihatlarida o'z aksini topadi: Liderlar jamoani birlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Ular jamoa a'zolarini bir maqsadga yo'naltirib, hamjihatlikni ta'minlaydilar. Bu esa harbiy operatsiyalar samaradorligini oshiradi. Jamoaviy ishda muammolar yuzaga kelishi tabiiy holatdir. Liderlar ushbu muammolarni aniqlash va hal qilishda muhim ahamiyatga ega. Ular tezkor va samarali qarorlar qabul qilish orqali jamoaning ish faoliyatini davom ettirishga yordam beradi. Liderlar qaror qabul qilish jarayonida jamoa a'zolarining fikrlarini inobatga olishlari kerak. Bu nafaqat qarorlarning sifatini oshiradi, balki jamoa a'zolarining o'zlariga bo'lgan ishonchini ham oshiradi. Liderlar jamoa a'zolarining professional rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi. Ular treninglar tashkil etish, yangi ko'nikmalarni o'rgatish va karyera imkoniyatlarini yaratishda yordam berishlari zarur.

Harbiy vaziyatlar ko'pincha stressli bo'ladi. Liderlar bunday vaziyatlarda jamoani tinchlantirish va ularga yordam berish orqali stressni boshqarishga yordam berishi mumkin. Harbiy xizmatchilar uchun liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish juda muhimdir. Buning uchun quyidagi usullarni qo'llash mumkin: Harbiy tashkilotlar liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun maxsus trening dasturlarini ishlab chiqishlari zarur. Bu dasturlar orqali harbiy xizmatchilar o'z ko'nikmalarini oshirishi mumkin. Tajribali liderlar yangi avlod harbiy xizmatchilariga mentorlik qilish orqali ularning liderlik qobiliyatlarini rivojlantirishda yordam berishi mumkin. Amaliy mashg'ulotlar orqali harbiy xizmatchilar real vaziyatlarda liderlik ko'nikmalarini sinab ko'rishi mumkin. Bu ularning tajribasini oshiradi va o'ziga bo'lgan ishonchini kuchaytiradi.

Harbiy xizmatchilar o'z liderlik qobiliyatlarini baholash va rivojlantirish uchun o'z-o'zini tahlil qilishlari zarur. Bu ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi. Jamoaviy Loyihalar: Jamoaviy loyihalarda ishtirok etish harbiy xizmatchilarga liderlik ko'nikmalarini amaliyotda qo'llash imkonini beradi. Harbiy xizmatchilarning liderlik qobiliyatlari va ularning jamoaviy ishdagi o'rnini har qanday harbiy tashkilot uchun muhim ahamiyatga ega. Samarali liderlik nafaqat jangovar sharoitlarda, balki har qanday vaziyatda ham harbiy xizmatchilarning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishini ta'minlaydi. Liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish orqali harbiy xizmatchilar o'z jamoalarini yanada samarali boshqarish va muvaffaqiyatga erishish imkoniyatiga ega bo'ladi. Harbiy xizmatchilarda rivojlangan liderlik qobiliyatlari nafaqat jangovar tayyorgarlikni, balki jamoaviy ishning samaradorligini ham belgilovchi muhim omildir. Intizom, mas'uliyatlilik, qat'iyatlilik, jasorat, guruhda ishlash qobiliyati va to'g'ri qaror qabul qilish kabi sifatlar harbiy

liderning asosiy xususiyatlaridir. Samanali liderlik jamoani birlashtiradi, motivatsiya beradi va umumiy maqsadlarga erishishga yordam beradi. Shu sababli, harbiy tuzilmalarda liderlik qobiliyatlarini doimiy ravishda rivojlantirish va ularni qo'llab-quvvatlash eng muhim vazifalardan biridir.

Xulosa.

Harbiy xizmatda liderlik qobiliyati bo'linmaning jangovar samaradorligini va ma'naviy-ruhiy barqarorligini belgilovchi asosiy omildir. Harbiy lider nafaqat buyruq beruvchi, balki jamoani umumiy maqsad sari birlashtiruvchi, mas'uliyatni o'z zimmasiga oluvchi va askarlarga shaxsiy namuna bo'luvchi shaxs hisoblanadi. Uning jamoaviy ishdagi o'rni nihoyatda beqiyos bo'lib, lider jamoada o'zaro ishonch, qat'iy intizom va hamjihatlik muhitini shakllantiradi. Ekstremal va xavfli vaziyatlarda liderning tezkor qaror qabul qilishi va guruhni to'g'ri yo'naltirishi muvaffaqiyatning kafolatidir. Shuning uchun harbiy xizmatchilarda liderlik salohiyatini rivojlantirish nafaqat shaxsiy kamolot, balki butun qo'shinning jamoaviy qudratini oshirishga xizmat qiladi.

Jadval tahlili

Ushbu jadval harbiy xizmatda liderlik tushunchasi shunchaki "buyruq berish" emas, balki murakkab ijtimoiy-psixologik jarayon ekanligini ko'rsatadi. Tahlil natijasida quyidagi muhim jihatlarni ajratib ko'rsatish mumkin:

➤ Qaror qabul qilish va jamoaviy barqarorlik:

Harbiy harakatlar yoki ekstremal vaziyatlarda vaqt eng qimmatli resurs hisoblanadi. Liderning "Qat'iy qaror qabul qilishi" jamoa a'zolarida xavfsizlik hissini uyg'otadi. Agar lider ikkilansa, jamoada vahima (panika) yuzaga keladi, bu esa jamoaviy ishning parokanda bo'lishiga olib keladi.

➤ Ma'naviy birlashish mexanizmi:

"Shaxsiy namuna" omili harbiy jamoani jipslashtiruvchi eng kuchli vositadir. Askarlar o'z liderining qiyinchiliklarni ular bilan birga baham ko'rayotganini ko'rganda, jamoaviy sadoqat kuchayadi. Bu liderlikning jamoaviy ishda nafaqat boshqaruvchi, balki "birlashtiruvchi" rolini ham tasdiqlaydi.

➤ Muloqot va samaradorlik zanjiri:

Harbiy muvaffaqiyat harakatlarning aniq koordinatsiyasiga bog'liq. Jadvalning uchinchi qatorida ko'rsatilganidek, liderning muloqot qobiliyati bo'linma a'zolari o'rtasidagi "aloqa zanjiri"ni mustahkamlaydi. Tushunarli buyruq — xatosiz ijro deganidir. Bu jamoaviy ishda ortiqcha resurs va vaqt sarfini kamaytiradi.

➤ Psixologik muhit va chidamlilik:

Hissiy intellektga ega lider o'z bo'linmasining ruhiy "barometri" hisoblanadi. U har bir askarning individual xususiyatlarini bilgan holda,

jamoaviy stressni boshqara oladi. Bu esa uzoq muddatli xizmat jarayonida jamoaning ishchanlik qobiliyatini saqlab qolishga yordam beradi. Liderlik qobiliyatlari harbiy xizmatchini jamoaning "yuragi"ga aylantiradi. Lider bo'linmaning intellektual va ruhiy salohiyatini bir nuqtaga yo'naltiruvchi kuch bo'lib, jamoaviy natijaning individual natijalar yig'indisidan yuqori bo'lishini (sinergiya effekti) ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayev, A. J. (2015). Harbiy psixologiya: Harbiy xizmatning ekstremal sharoitlarida liderlik sifatlarini shakllantirish va boshqaruv samaradorligini oshirish uslubiyati. Toshkent: Sharq nashriyoti. 120-bet
2. Ahmedov, B. A. (2018). Harbiy xizmatda pedagogika va psixologiya: Ofitser va serjantlarning liderlik qobiliyatlari hamda ularning bo'linmalarni boshqarishdagi pedagogik mahorati. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti. 95-bet
3. Karimov, S. Q. (2020). Harbiy jamoalarni boshqarishning ijtimoiy-psixologik jihatlari: Liderlikning jamoaviy hamjihatlik va jangovar shaylikka ta'sirini ilmiy-amaliy tahlil qilish. Buxoro: Durdona nashriyoti. 105-bet
4. Mamatov, A. M. (2019). Harbiy jamoada liderlik va jamoaviy hamkorlik: Kichik komandirlarning shaxsiy namuna ko'rsatishi va guruh a'zolari o'rtasida ishonchni mustahkamlash strategiyalari. Toshkent: Akademiya nashriyoti. 132-bet
6. Nurmonov, O. N. (2021). Harbiy xizmatchilarning kasbiy va liderlik sifatlarini shakllantirish mexanizmlari: Qurolli Kuchlar tizimida jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishning metodik asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti. 118-bet